

Restauració del Castell de Palagret/Mabarrera, Celrà (Gironès)

Castell de Palagret (o de Mabarrera)

Diputació de Girona
Àrea de Cultura, Educació,
Noves Tecnologies, Esports i Benestar
Monuments

Diputació de Girona
www.ddgi.cat

Ajudem
el teu ajuntament

Història

El castell es va bastir a finals del segle x o principis del següent i era de propietat eclesiàstica, atès que pertanyia a la canònica (comunitat de clergues que es regeixen per una regla o cànon) de la catedral de Girona.

Durant els segles xi-xiii el van administrar famílies pertanyents a la petita noblesa feudal del comtat de Girona, com ara els Peratallada i els Sitjar, que controlaven el territori proper i l'explotaven a favor seu i de la canònica esmentada. La introducció de les armes de foc, les convulsions polítiques i l'evolució de la societat a la fi de l'època medieval van ser motius perquè moltes d'aquestes fortificacions, ineficaces i costoses de mantenir, s'abandonessin a finals del segle xv, tal com va succeir amb el castell de Palagret. Un cop en desús i enrunat, les restes es van incloure dins les propietats del mas Barrera, molt proper, i és per això que popularment s'ha conegut amb el nom de castell de Mabarrera.

A finals del segle xx l'Ajuntament de Celrà va comprar la finca del castell amb la voluntat de recuperar-lo, estudiar-lo i fer-lo visitable. El 2002 es van iniciar els treballs arqueològics i de consolidació de les restes, amb el finançament de l'Ajuntament de Celrà, la Diputació de Girona i el Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya.

Arquitectura

Tot i que, com ja s'ha fet esment, el castell va tenir el seu origen entre els segles x i xi, el moment històric que millor es coneix és el període que va del segle xii al xiii, quan ocupava un espai d'uns 540 m².

El conjunt tenia planta baixa i dos pisos més, avui dia quasi desapareguts. El cos central feia la funció de torre, en els murs s'obrien nombroses espitlleres per a ballesta i al centre hi havia un pati central, que feia la funció de distribuïdor i també servia per evacuar les aigües plujanes mitjançant una depressió excavada a la roca. Concretament, els treballs arqueològics han permès localitzar la part noble del castell, situada a l'ala nord, on hi devia haver les estances més confortables. La cuina estava situada a l'angle nord-oest, on feia més fred i es conservaven millor els aliments.

A la banda sud hi havia dues estances amb petites llars de foc, i a llevant del pati, una estança pavimentada amb morter hidràulic amb un pilar que sostenia un arc rebaixat. A l'ala est possiblement hi havia una ferreria.

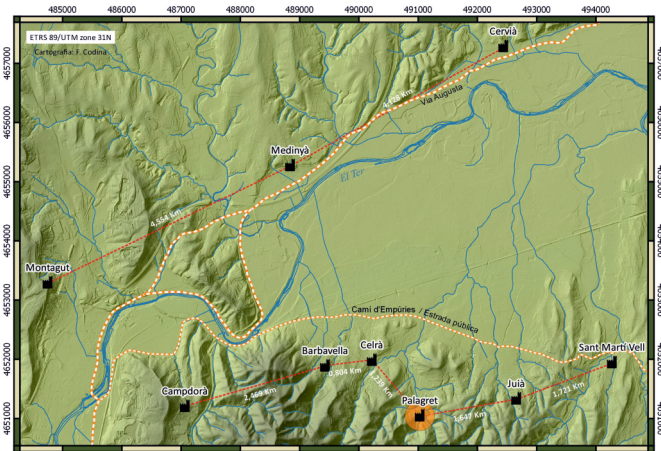
La part situada a llevant del fossat, amb un pati central i estances perimetrals, podria haver estat destinada a l'establulació del bestiar. Per travessar el fossat es feia servir una passera (possiblement de fusta), sostinguda per dos arcs paral·lels de punt rodó amb dovelles de pedra calcària, dels quals es conserven els arrencaments.

Restauració del Castell de Palagret/Mabarrera, Celrà (Gironès)

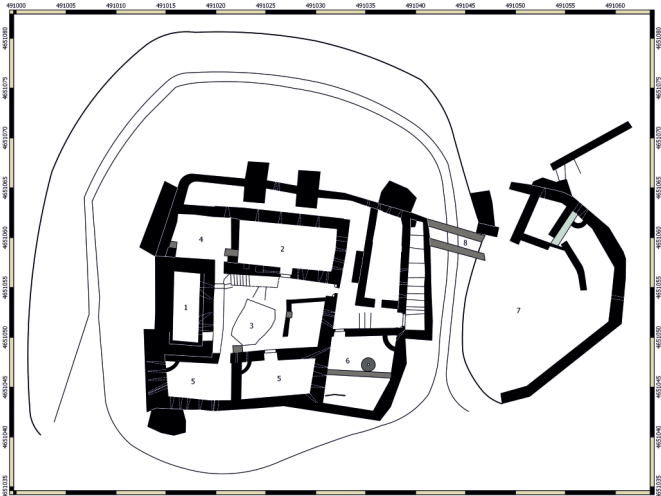
Castell de Palagret (o de Mabarrera)

Estat inicial del conjunt

Situació del castell dins del conjunt de fortificacions del nord de les Gavarres a l'edat mitjana

Planta general

Obres d'excavació i restauració del castell

Vista aèria del conjunt en procés de restauració

Fitxa Tècnica

Període d'execució: 2002-2017	Coordinador de seguretat i salut: Joan Daussàs Pou Robert Planas Feliu Josep Planas Feliu
Pressupost: € Inversió Diputació: 240.700,00 € Inversió total: 325.000,00 €	Constructors: Àrds del Ter, SL (moviment de terres) Construccions Guillem (obres de paleta) Tallers Girona, SL (serralleria) Forja i Serralleria (serralleria)
Direcció tècnica: Arquitecte: Lluís Bayona i Prats	Col·laboració: Diputació de Girona Ajuntament de Celrà
Arquitectes tècnics: Lluís Galià i Arpa	
Arqueòleg director: Ferran Codina Falgàs (Norfeu SCP)	

Al segle xiv aquesta fortalesa va patir una reforma important, que va suposar la modificació d'alguns accessos i de les cobertes, l'afegit de diversos contraforts als costats nord i sud-oest, la pavimentació de les estances superiors amb morter hidràulic, l'excavació d'un gran fossat amb forma de ve baixa pels costats est, nord i oest, i l'ampliació del conjunt pel costat de llevant amb una barbacana fortificada compartimentada en estances i un gran pati central.

L'entrada al castell se situava a la banda nord-est i estava delimitada per un gran mur que flanquejava l'escala d'accés. Amb aquesta reforma el castell va assolir una superfície total, amb fossat inclòs, de 1.800 m².

Restauració

El projecte de restauració del castell de Palagret ha tingut com a objectiu bàsic donar valor a les restes d'aquesta antiga fortificació i fer-la accessible a les visites.

L'actuació es va iniciar l'any 2002 amb una campanya de desbrossament de la vegetació que el cobria i la consolidació de les restes visibles. A partir de llavors les intervencions han compaginat aquesta doble dinàmica, campanyes arqueològiques i consolidació d'allò que s'anava posant al descobert, per així evitar-ne la degradació.

Aquesta actuació es va mantenir fins a l'any 2010 quan, sense abandonar el procediment anterior, es va endegar el buidatge de l'antic fossat del castell, recobert per una gran capa de terra i runa.

Un cop finalitzades aquestes actuacions, es va condicionar el conjunt per poder visitar-lo mitjançant la instal·lació de baranes tot al voltant del monument, a fi d'evitar possibles caigudes, i d'un pont metàl·lic sobre el fossat, just al lloc on s'alçava l'original, per permetre el pas.

També es va crear un punt elevat per poder observar tot el conjunt, per tenir així una comprensió millor, i els entorns, perquè el visitant es pugui fer una idea de la importància que tenia el castell com a punt de control del territori. Hauria estat lògic optar per la sala principal del castell, que es troba al costat nord. No obstant això, es va decidir instal·lar-la en una segona sala, situada al costat oest, perquè aquesta conservava encara part de la volta que la cobria.

Finalment, s'ha intervingut a la barbacana de l'entrada del castell, que com s'ha explicat en parlar de la història pertanyia a una reforma tardana, i s'han instal·lat uns petits plafons informatius que permeten entendre les restes amb facilitat i fer-ne lliurement la visita.